

ДЕТЕКТИВНА ЗАГАДКА

СЕРГІЙ КИРИЧ,
РАДНИК EQUITY LAW FIRM

Приватна детективна діяльність в Україні існує, проте в дещо дивних формах. А скільки було спроб прийняти відповідний закон — годі й лічити.

Новий парламент також взявся за детективів. Так, у пояснювальній записці до проекту Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» зазначено, що в Україні на сьогодні такий вид діяльності офіційно не визнаний, а тому і не знайшов поки що свого законодавчого врегулювання, хоча фактично приватною детективною (розшуковою) діяльністю давно та плідно займаються не тільки фізичні особи, а й юридичні.

Також у поясненні до проекту стверджується, що прийняття закону дозволить легалізувати діяльність детективів та вивести її з тіні, поставивши під належний контроль держави, а також значно розширить можливості сторони захисту щодо збору доказової бази, яка на противагу стороні обвинувачення має набагато менше можливостей для збирання відповідних доказів.

Однак ні з фактом «відсутності офіційного визнання» діяльності детективів, ні з фактом того, що згаданий проект «розширить можливості сторони захисту щодо збору доказової бази», погодитись повною мірою неможливо. Єдине, що цей проект закону однозначно намагається закріпити, так це повний державний контроль за діяльністю детективів (зокрема, через Міністерство внутрішніх справ), без будь-яких додаткових прав та преференцій.

Так, наразі приватні детективи переважно здійснюють свої повноваження, реєструючись як засіб масової інформації та додаючи до переліку видів економічної діяльності КВЕД 80.30 «Проведення розслідувань», який включає розслідування та послуги детективів, усі види діяльності приватних детективів, незалежно від типу клієнта або мети розслідування.

Сам факт нормативного закріплення такого виду економічної діяльності спростовує/ставить під сумнів твердження про відсутність офіційного визнання.

Реєстрація ж детективів як ЗМІ в умовах сьогоднішнього дозволяє при зборі необхідної інформації користуватись усіма правами журналістів. Так, згідно зі статтею 34 Конституції України, кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір.

Умисне перешкоджання законній професійній діяльності журналістів та/або переслідування журналіста

за виконання професійних обов'язків, за критику також тягне за собою відповідальність згідно із законами України.

Щодо «журналістських розслідувань», то чинне законодавство не містить визначення зазначеного терміна.

Разом із цим у Законі України «Про інформацію» застосовується термін «професійна діяльність журналістів», а у частині 1 статті 12 Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», якою визначено специфічні риси та умови журналістської діяльності, застосовується термін «власний творчий пошук нової потрібної інформації та її джерел».

Хоча діяльність приватних детективів не врегульована спеціальним законом, ринок та суспільний запит на відповідні послуги призвели до того, що приватні детективи змогли пристосуватися до нинішніх умов та «втиснути» власну діяльність у межі правового поля, водночас намагаючись набути певних, необхідних для їхньої професії, прав та повноважень.

Але запропонований проект закону майже не додає повноважень приватним детективам.

Навіть право на володіння травматичною зброєю давно передбачене для журналістів (наказом МВС від 13 червня 2000 року № 379дск).

Проект закону не передбачає внесення змін та доповнень до інших законів (наприклад, Кримінального процесуального кодексу України), без яких реалізація таких повноважень, як пошук, збирання та фіксація відомостей у кримінальному провадженні на договірній основі зі стороною кримінального провадження, видається примарною. Проект закону не передбачає відповідальність за ненадання відомостей на запит детектива, що ставить під сумнів ефективність останніх та діяльності детектива загалом.

Натомість проект закону передбачає низку умовностей, пов'язаних з реєстрацією та отриманням дозволу на здійснення детективної діяльності, та вводить додатковий контроль з боку МВС.

Роблячи загальний висновок, можна стверджувати, що проект про детективну діяльність не відповідає повною мірою його меті та цілям, описаним у пояснювальній записці, а тому потребує глибокого та суттєвого доопрацювання.

ПРОЕКТ ЗАКОНУ «ПРО ПРИВАТНУ ДЕТЕКТИВНУ (РОЗШУКОВУ) ДІЯЛЬНІСТЬ» МАЙЖЕ НЕ ДОДАЄ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРИВАТНИМ ДЕТЕКТИВАМ